

Tổng quan bộ sách “kết nối tri thức với cuộc sống” lớp 3

Châu Thanh Nhã*, Nguyễn Thị Hồng Vân*

*Khoa Sư phạm & Xã hội nhân văn - Trường Đại học Kiên Giang

Received: 26/4/2023; Accepted: 4/5/2023; Published: 8/5/2023

Abstract: “Connecting knowledge to life” is a set of textbooks that are interested and put into practice by educators. The book is compiled to meet the requirements (Comply with the general education innovation orientation. Stick to the new textbook standards according to Circular No. 33/2017). The main thought through the message “Connecting knowledge with life”. The knowledge brought into the book is guaranteed (In accordance with the students’ psychophysiological characteristics and experiences. Reflecting on life’s problems. Applying and solving life’s problems). Educational content is selected in the direction of streamlining and rationality (Strengthening connections between classes and levels in a subject, educational activities. Strengthening integration between subjects and educational activities in the curriculum. same class, same grade level. Emphasis on Stem education). Support teachers to innovate effective teaching methods (The lessons in each book and educational activities are designed to include a system of learning activities. Through diverse and stimulating activities, students’ activeness and initiative, books help students form and develop qualities and capacities). In this article, we will give an overview of the structure and editorial perspective of the book series, making it easy for teachers to access.

Keywords: Connecting knowledge with life, structure, compilation ideas

1. Mở đầu

Bộ sách giáo khoa Kết nối tri thức với cuộc sống lớp 3 gồm 11 môn: Toán, Tiếng Việt, Tiếng Anh, Đạo Đức, Tự nhiên và xã hội, Âm nhạc, Mĩ thuật, Giáo dục thể chất, Hoạt động trải nghiệm, Tin học, Công nghệ. Bộ sách Kết nối tri thức với cuộc sống lớp 3 áp dụng chính thức từ năm học 2022 - 2023, bộ sách được biên soạn theo mô hình hiện đại, chú trọng vai trò của kiến thức, nhưng kiến thức cần được “kết nối với cuộc sống”, bảo đảm: thứ nhất phù hợp với người học; thứ hai cập nhật những thành tựu khoa học hiện đại, phù hợp nền tảng văn hóa và thực tiễn Việt Nam; thứ ba giúp người học vận dụng để giải quyết những vấn đề của đời sống: đời sống cá nhân và xã hội, đời sống tinh thần (đạo đức, giá trị nhân văn) và vật chất (kĩ năng, nghề nghiệp). Với thông điệp “Kết nối tri thức với cuộc sống”, bài viết sẽ khái quát về cấu trúc và quan điểm biên soạn của bộ sách, giúp giáo viên dạy lớp 3 có thể tiếp cận một cách dễ dàng góp phần nâng cao chất lượng dạy học theo Chương trình giáo dục phổ thông mới.

2. Kết quả nghiên cứu

2.1. Cấu trúc

2.1.1. Toán

Cấu trúc nội dung SGK Toán 3 gồm 16 chủ đề
Học kì I: 7 chủ đề, 44 bài học gồm 90 tiết
Học kì II: 9 chủ đề, 37 bài học gồm 85 tiết.

Cấu trúc mạch kiến thức Toán 3 gồm: Số và Phép tính. Hình học và Đo lường. Một số yếu tố thống kê và xác suất (là mạch KT mới). Giải toán có lời văn không thành mạch riêng mà lồng ghép vào các mạch khác.

2.1.2. Tiếng Việt

Cấu trúc nội dung SGK Tiếng Việt 3 Gồm 2 tập: tập 1 và tập 2.

Tập 1 dạy ở Học kì I: 18 tuần, 16 tuần - 32 bài (4 chủ điểm), 1 tuần ôn giữa kì, 1 tuần ôn cuối kì

Tập 2 dạy ở Học kì II: 17 tuần, 15 tuần - 30 bài (4 chủ điểm), 1 tuần ôn giữa kì, 1 tuần ôn cuối kì

Tổng số tiết: 245 tiết/ 35 tuần

2.1.3. Tự nhiên và xã hội

Nội dung cuốn sách được chia thành 6 chủ đề đảm bảo theo trật tự như trong Chương trình với 30 bài học. Mỗi chủ đề được thể hiện bằng một mã màu riêng. Mỗi bài học: 2 đến 3 tiết: được thiết kế thống nhất gồm hệ thống các hoạt động học tập chi dẫn bởi các kí hiệu sinh động, hấp dẫn.

2.1.4. Tiếng Anh

Cấu trúc sách: gồm 01 bài mở đầu (giúp HS ôn tập lại những nội dung đã được học ở lớp 2) và 20 đơn vị bài học chính. Mỗi đơn vị bài học có 03 bài học (lesson), sau 5 đơn vị bài học có 1 bài ôn tập và 1 giờ học vui. Sách có Bookmap dễ dàng cho GV-PH-HS hiểu rõ mục tiêu và kiến thức của mỗi bài học.

2.1.5. Đạo Đức

Tổng số tiết: 35 tiết. HKI: 18 tiết, HKII: 17 tiết.
Số tiết trên tuần: 1 tiết/ tuần với 8 chủ đề

2.1.6. Âm nhạc

Cấu trúc sách giáo khoa Âm nhạc 3 được trình bày theo 8 chủ đề, mỗi chủ đề đều có một bài hát và một số mạch nội dung khác nhau như: Nghe nhạc, Đọc nhạc, Nhạc cụ, Thường thức âm nhạc.

2.1.7. Mĩ thuật

Sách giáo khoa Mĩ thuật được biên soạn giúp cho HS biết chủ động kết nối kiến thức với thực tế cuộc sống, theo định hướng phát triển phẩm chất và năng lực.

2.1.8. Giáo dục thể chất

Sách Giáo dục Thể chất được biên soạn gồm 3 phần: Kiến thức chung, Vận động cơ bản và Thể thao tự chọn.

2.1.9. Hoạt động trải nghiệm

Cuốn sách gồm 9 chủ đề. Trong đó các em HS sẽ tham gia vào 3 loại hình hoạt động: *Sinh hoạt dưới cờ*, *Hoạt động giáo dục theo chủ đề Sinh hoạt lớp*

2.1.10. Tin học

Cấu trúc nội dung SGK Tin học 3

Tổng số tiết: 35 tiết/ 35 tuần; Số tiết trên tuần: 1 tiết/ tuần

Học kì I: 18 tuần, 16 tuần - 8 bài, 1 tuần ôn cuối kì, 1 tuần kiểm tra cuối kì.

Học kì II: 17 tuần, 15 tuần - 8 bài, 1 tuần ôn cuối kì, 1 tuần kiểm tra cuối kì.

2.1.11. Công nghệ

Sách giáo khoa Công nghệ 3 gồm hai nội dung chính: Công nghệ và đời sống, Thủ công kĩ thuật. Nội dung học tập của sách hấp dẫn, gần gũi, gắn với thực tiễn và lứa tuổi HS, bước đầu gắn với giáo dục STEM, tài chính, đạo đức, rèn luyện kĩ năng và thói quen sử dụng sản phẩm công nghệ hiệu quả, an toàn, tiết kiệm.

2.2. Ý tưởng, quan điểm biên soạn

2.2.1. Toán

Cuốn sách giúp các em HS không chỉ có được những kiến thức, kĩ năng toán học cơ bản mà còn tìm thấy toán học trong cuộc sống hằng ngày qua những trò chơi, hoạt động gắn với thực tiễn.

Sách được viết dễ hiểu, các ví dụ hay bài tập là những tình huống thực tiễn gần gũi, gắn với hình ảnh sinh động, hấp dẫn giúp các em phát triển năng lực toán học và cảm nhận được niềm vui toán học.

2.2.2. Tiếng Việt

Bìa sách có hình ảnh HS hoà mình trong cảnh vật

thiên nhiên tươi đẹp, thể hiện quan điểm kết nối tri thức với cuộc sống: cuộc sống đi vào trang sách, và bài học trong sách gắn với cuộc sống.

Cấu trúc bài học chặt chẽ, rõ ràng, mạch lạc giúp dễ dạy, dễ học. Ở mỗi chủ đề, các em được đọc và nghe để tìm hiểu, khám phá những câu chuyện, bài thơ, bài văn... thú vị, bổ ích; qua đó có thêm những hiểu biết về thiên nhiên, con người và cuộc sống xung quanh. Các em được viết và nói để chia sẻ suy nghĩ, cảm xúc được gọi ra từ những gì đã đọc. Hệ thống văn bản đọc cân đối hài hoà về các kiểu loại, thể loại. Ngữ liệu tập đọc được chọn lựa kĩ càng, giàu tính nhân văn, trong sáng, thanh thoát, phù hợp với tâm lí lứa tuổi. Tất cả các bài học đều có tranh minh họa đẹp mắt, sinh động.

2.2.3. Tự nhiên và xã hội

Mỗi trang sách mở ra, các em HS sẽ lại được cùng Minh, Hoa và “Mặt Trời” tiếp tục hành trình tìm hiểu, khám phá về bản thân, gia đình, nhà trường, môi trường tự nhiên và xã hội xung quanh, thông qua sáu chủ đề trong sách. Từ cách gắn kết kiến thức với thực tiễn đến cách tổ chức hoạt động học của các em cùng các em tương tác, trải nghiệm thật nhiều cùng các bạn qua hoạt động quan sát, thảo luận, điều tra, đóng vai, thực hiện dự án,... để phát hiện thêm những điều thú vị, thiết thực và bổ ích trong cuộc sống.

2.2.4. Tiếng Anh

Hệ thống chủ đề, chủ đề: gần gũi, quen thuộc. Sách xoay quanh 04 chủ đề chính của chương trình. (Em và những người bạn của em; Em và trường học của em; Em và gia đình em; Em và thế giới xung quanh.) Các hoạt động: có sự kết hợp, sắp xếp cấu trúc khoa học và hướng đến những trải nghiệm cùng với bạn bè, người thân. Kết thúc Lesson 1 và 2 sẽ có phần bài hát, trò chơi

2.2.5. Đạo Đức

Trong mỗi bài học HS sẽ được tham gia vào chuỗi hoạt động học tập tích cực. Từ hoạt động khởi động sôi nổi, các em sẽ bước vào hành trình khám phá những chuẩn mực hành vi và kĩ năng sống cần thiết, luyện tập để củng cố tri thức; vận dụng những điều đã học vào cuộc sống hằng ngày. Những câu hỏi gợi mở, bài hát, câu chuyện, tình huống gần gũi, thiết thực trong sách cùng các hoạt động thảo luận nhóm, đóng vai xử lí tình huống, chơi trò chơi... sẽ giúp bài học trở nên sinh động, hấp dẫn, tạo niềm vui, hứng thú học tập.

2.2.6. Âm nhạc

Với mỗi nội dung, sách dùng một hình vẽ biểu trưng để các em dễ nhận biết. Sau khi học các nội dung âm nhạc, các em sẽ được học cách vận dụng, sáng tạo để biến những điều đã học thành năng lực chính mình.

2.2.7. Mĩ thuật

Sách giáo khoa Mĩ thuật được biên soạn giúp cho HS biết chủ động kết nối kiến thức với thực tế cuộc sống. Những kĩ năng vẽ, xé - dán, nặn,... cũng như trao đổi, sử dụng vật liệu sẵn có trong thực hành, sáng tạo được trau dồi và phát huy trong môn học. Điều này góp phần tăng thêm niềm yêu thích, hứng thú của HS đối với môn Mĩ thuật đồng thời góp phần cùng các môn học và hoạt động giáo dục khác hình thành, phát triển ý thức giữ gìn, phát huy giá trị văn hóa nghệ thuật dân tộc phù hợp với sự phát triển của thời đại.

2.2.8. Giáo dục thể chất

Cuốn sách giúp các em HS biết những yếu tố môi trường tự nhiên có lợi, có hại trong tập luyện; bước đầu hình thành các kĩ năng vận động cơ bản, thói quen tập luyện; tham gia các hoạt động thể dục thể thao nhằm nâng cao sức khỏe, phát triển thể lực và tầm vóc của mình, tạo hứng khởi để tiếp thu tốt các môn học khác.

2.2.9. Hoạt động trải nghiệm

Gồm 3 loại hình hoạt động: *Sinh hoạt dưới cờ* bao gồm những hoạt động mà các em tham gia cùng cả trường vào thứ Hai hằng tuần. *Hoạt động giáo dục theo chủ đề* bao gồm những hoạt động như chơi trò chơi, nhảy múa, hát, vẽ, đọc thơ, diễn tiểu phẩm, thảo luận, lao động... để khám phá chủ đề trải nghiệm và rèn luyện nhiều kĩ năng. *Sinh hoạt lớp* bao gồm hoạt động chia sẻ với thầy cô và bạn bè những điều các em đã học được và những việc các em đã thực hiện được sau giờ học.

2.2.10. Tin học

Sách giáo khoa Tin học 3 hướng tới việc rèn kĩ năng sử dụng máy tính một cách an toàn. Các em sẽ biết bảo vệ sức khỏe khi sử dụng máy tính và có ý thức bảo vệ thông tin cá nhân và gia đình khi giao tiếp qua máy tính.

Mỗi bài học của cuốn sách đều được viết thật dễ hiểu. Những ví dụ, bài tập hay tình huống trong sách được trình bày sinh động, hấp dẫn và gần gũi giúp các em nuôi dưỡng niềm vui khi học tập môn Tin học.

2.2.11. Công nghệ

Nội dung Công nghệ và đời sống giúp các em HS phân biệt được những đối tượng tự nhiên và sản phẩm công nghệ, sử dụng những sản phẩm công nghệ gần gũi với đời sống và quá trình học tập của các em như: đèn học, quạt điện, máy thu thanh, ti vi... đúng cách, hiệu quả và an toàn. Các em cũng có dịp nêu những ý tưởng của mình khi lựa chọn sản phẩm công nghệ phù hợp với sở thích và điều kiện gia đình.

Nội dung Thủ công kĩ thuật tạo điều kiện cho các em trình bày ý tưởng sáng tạo, tự mình làm một sản phẩm công nghệ thủ công gắn liền với cuộc sống, học tập và vui chơi.

3. Kết luận

Tổng quan trên cho thấy, chương trình phổ thông mới tinh giản nhiều so với chương trình hiện hành, chú trọng tính ứng dụng thiết thực, gắn kết với đời sống thực tế. Sách được xây dựng theo mô hình phát triển năng lực, thông qua những kiến thức cơ bản, thiết thực, hiện đại và các phương pháp tích cực hóa hoạt động của người học, giúp HS hình thành và phát triển những phẩm chất và năng lực mà nhà trường và xã hội kì vọng. Theo cách tiếp cận này, kiến thức được dạy học không nhằm mục đích tự thân. Nói cách khác, giáo dục không phải để truyền thụ kiến thức mà nhằm giúp HS hoàn thành các công việc, giải quyết các vấn đề trong học tập và đời sống nhờ vận dụng hiệu quả và sáng tạo những kiến thức đã học. Quan điểm này được thể hiện nhất quán ở nội dung giáo dục, phương pháp giáo dục và đánh giá kết quả giáo dục. Do vậy việc nắm vững cấu trúc, ý tưởng, quan điểm biên soạn sách giáo khoa là rất cần thiết. Để thực hiện tốt việc giảng dạy “Kết nối tri thức với cuộc sống” cho HS theo Chương trình Giáo dục phổ thông mới, thiết nghĩ GV trước hết phải được trải nghiệm ở vị trí người học, thấy được những ưu và nhược điểm của sách để thấu hiểu, cảm nhận, từ đó sẽ đề ra được những phương pháp dạy học phù hợp theo chương trình mới.

Tài liệu tham khảo

[1]. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2021), *Bộ Sách giáo khoa lớp 3 – Kết nối tri thức với cuộc sống*, NXBGD Việt Nam.

[2]. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018). *Chương Trình giáo dục phổ thông (2018) ban hành theo thông tư 32/2018/TT – BGDDT, ngày 26 tháng 12 năm 2018*.

[3]. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018). *Hướng dẫn dạy học theo Chương Trình giáo dục phổ thông – những vấn đề chung*.